

Informacije o poteku preverjanja in splošni pogoji preverjanja okoljskih informacij

Splošno

SIQ Ljubljana (v nadaljevanju SIQ ali preveritelj) izvaja preverjanje okoljskih informacij v skladu z zahtevami zakonodaje in standardov, ob upoštevanju zahtev za validacijske in verifikacijske organe ISO/IEC 17029:2019, ISO 14064-3:2019, ISO 14065:2020, ISO 14066:2023 ter IAF MD 6, za naročnika (organizacija, regulirani subjekt/ upravljavec) glede na program preverjanj.

Področje uporabe in programi preverjanj

1. Program preverjanja poročil o TGP (EU ETS)

Neodvisno preverjanje poročil in podatkov v zvezi z emisijami toplogrednih plinov ter drugimi obveznimi informacijami v okviru sheme za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov (TGP) v Evropski uniji (v nadaljevanju EU ETS), skladno z zahtevami zakonodaje in spremembami: Podnebni zakon, Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in sveta, Izvedbena uredba komisije (EU) 2018/2067, Delegirana uredba komisije (EU) 2019/331, EA -6/03, pri čemer se upošteva vsa pravila spremljanja in poročanja, ki veljajo za regulirane subjekte/upravljalce naprav. SIQ preveri, ali je posredovano poročilo popolno in skladno z zakonodajo, veljavnimi uredbami in zahtevami dovoljenj reguliranega subjekta oz. upravljavca.

SIQ Ljubljana je akreditiran pri Slovenski akreditaciji s številko akreditacije P-002 na področju validiranja in/ali preverjanja (SIST EN ISO/IEC 17029) za program preverjanja EU ETS.

2. Program preverjanja F-plini

Neodvisno preverjanje poročil o emisijah toplogrednih plinov v skladu z Direktivo 2003/87/ES s spremembami, vključujoč popolnost, točnost, sledljivost in skladnost poročanih podatkov.

Pred izvajanjem preverjanja organizacija posreduje poročilo iz registra HFC ter dokumentacijo, navedeno v 2. in 3. členu Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2025/2155, vključno z izpolnjeno in podpisano izjavo o skladnosti. Preverjanje poteka v skladu z zahtevami: Uredba (EU) št. 2024/573 in Izvedbena uredba (EU) št. 2025/2155 ter v skladu s smernicami EU.

Program ni akreditiran, preverjanje poteka skladno z zahtevami za verifikacijske in validacijske organe in standardov za preverjanje, kot zahteva Uredba (EU) št. 2024/573.

3. Program Verifikacija ogljičnega odtisa

Neodvisno preverjanje poročil o okoljskih trditvah oz. validacijo metodologije izračuna Ogljičnega odtisa organizacije (ISO 14064-1, GHG Protokol) in Ogljični odtis izdelka (ISO 14067), skladno z zahtevami standardov (ISO 14064-3) ter specifičnih standardov posameznega preverjanja okoljske izjave, ob upoštevanju opredeljenega obsega, mej sistema, uporabljenih emisijskih faktorjev in ravni zagotovila.

Program ni akreditiran, preverjanje poteka skladno z zahtevami za verifikacijske in validacijske organe in standardov za preverjanje.

Splošno

Za pridobitev mnenja o preverjanju naročnik pravočasno posreduje vse potrebne informacije ter dovoli SIQ dostop do naprav, dokumentov in zapisov o pregledu emisij in procesa zbiranja podatkov o emisijah po zahtevah, ki jih vsebujejo omenjeni predpisi glede na program preverjanja. Naročnik mora zagotoviti resnične, popolne in sledljive informacije. Poročilo mora naročnik pripraviti skladno z zahtevanimi kriteriji glede na posamezen program preverjanja ter v primerni obliki.

Poročilo in pisno mnenje o preverjanju, ki ga izda SIQ, pokriva aktivnosti, ki so opredeljene v dovoljenju o izpuščanju emisij TGP (za EU ETS) in/ali določene s pogodbo oz. potrjeno ponudbo (samo ogljični odtis).

Naročnik je izključno odgovoren za vse napake v procesu poročanja in procesu zbiranja podatkov o aktivnostih in emisijah ter mora braniti, zaščititi in poravnati morebitno škodo SIQ za vse napake, zahtevke ali odškodninske odgovornosti, ki izhajajo iz omenjenega procesa. Naročnik mora obvestiti SIQ o vseh spremembah, ki vplivajo na preverjanje in odpraviti neskladnosti v dogovorjenih rokih.

SIQ bo storitve izvajal s primernim strokovnim znanjem, skrbnostjo in prizadevnostjo ter ob dosledni uporabi strokovnega dvoma glede kritične presoje dokazov, podatkov in informacij, ob upoštevanju možnosti bistvenih napačnih navedb. SIQ zagotavlja tako

organizacijsko strukturo, da osebe pri opravljanju vsakodnevnih nalog ni pod vplivom kogarkoli, ki ima neposreden komercialen interes v zvezi s preverjanjem, in da pri delu ne pride do konflikta interesov. Vse informacije, ki jih bo SIQ pridobil od naročnika, bo obravnaval kot zaupne. Proces preverjanja temelji na strokovni presoji, vzorčenju in razpoložljivih dokazih.

SIQ lahko pristojnim organom na njihovo zahtevo ali zahtevo reguliranega subjekta oz. upravljavca posreduje dokumente v zvezi s preverjanjem poročil.

SIQ ima zavarovano poklicno odgovornost za škodo zaradi napak, opustitev ali kršitev pri opravljanju svoje registrirane dejavnosti za stalno zaposleno osebo in pogodbene podizvajalce.

Naročnik lahko rezultate preverjanja uporablja izključno za potrebe poročanja o emisijah toplogrednih plinov na nedvoumen in nezavajajoč način ob navedi preveritelja in identifikacije poročila SIQ, pri čemer mora biti v primeru objave poročila ali mnenja objavljeno v celoti.

Cilj preverjanja je potrditev, da je preverjeno poročilo naročnika v skladu z zahtevami zakonodaje oz. standardov ter je naročnik uspešno implementiral ugotovitve/priporočila s preteklega postopka preverjanja.

Zahteve za PREVERJANJE

Na podlagi osnovnih informacij o naročniku in ustreznih dovoljenj (če je to relevantno za preverjanje), SIQ pripravi ponudbo, ki jo naročnik potrdi z izdajo naročilnice ali podpisom pogodbe, ki jo na njegovo zahtevo pripravi SIQ, oz. podpisom in potrditvijo ponudbe (samo ogljični odtis). S sklenitvijo pogodbe, potrditvijo ponudbe z naročilnico ali drugo obliko potrditve izvedbe storitve se šteje, da je naročnik s temi splošnimi pogoji seznanjen, da jih sprejema in da ti pogoji predstavljajo sestavni del potrjene storitve preverjanja oziroma validacije. Zadnja veljavna verzija splošnih pogojev je objavljena na spletnih straneh SIQ.

Proces PREVERJANJA

Pred pričetkom preverjanja SIQ naročnika obvesti o skupini za preverjanje poročil. Podrobnosti preverjanja se dogovorijo med naročnikom in SIQ. Pred izvajanjem preverjanja naročnik posreduje na SIQ dokumentacijo, zahtevano za uspešno preverjanje oz. skladno z veljavnimi uredbami. Regulirani subjekti oz. upravljalci morajo posredovati tudi zadnje letno poročilo o emisijah v primeru, da v preteklem letu poročila niso bila preverjena s strani SIQ oz. morebitna poročila o spremembah.

Potek procesa preverjanja je opisan v nadaljevanju.

Strateška analiza

V strateški analizi se oceni vrsto, obseg in kompleksnost preverjanja oziroma analizira dejavnosti, vezane na poročanje o emisijah toplogrednih plinov.

Oceni se podrobnosti metodologije monitoringa, vrsto in obseg virov emisij in tokov ter opremo in postopke, s katerimi so bili pridobljeni podatki, način obdelave in upravljanja podatkov, dokumentiranje, nadzorni sistem in notranji nadzor nad njimi. Pri tem se preveri predložena dokumentacija, raven pomembnosti in poročila o preverjanju iz prejšnjih let, aktualnost načrta monitoringa, njegove spremembe in morebitne spremembe, ki niso zajete v njem.

Za regulirani subjekt/upravljavca se preveri ustreznost kategorije reguliranega subjekta oz. naprave in dejavnosti.

Analiza tveganja

V analizi tveganja se opredelijo tveganja, da bi prišlo do napak pri zbiranju, obdelavi ali arhiviranju podatkov, dejavnosti in ukrepe, ki jih so bili sprejeti za ublažitev teh tveganj in učinkovitost teh ukrepov. Preveritelj opredeli in analizira tveganja pri delovanju, nadzorne dejavnosti in tveganja pri nadzoru. V primeru neskladja ali pomanjkljivih informacij se analiza tveganja revidira.

Analiza tveganj zajema vse vrste in kategorije okoljskih informacij, vključno z emisijami toplogrednih plinov, ki jih je treba spremljati in poročati v skladu z veljavnimi zahtevami. Preveritelj na podlagi razpoložljivih podatkov opredeli vire informacij in druge vidike

Informacije o poteku preverjanja in splošni pogoji preverjanja okoljskih informacij

sistema spremljanja, nadzora in poročanja, pri katerih obstaja povečano tveganje za napake, ki bi lahko vplivale na pravilnost določitve skupnih emisij ali drugih poročanih okoljskih podatkov. Pri preverjanju preveritelj upošteva tudi ukrepe obvladovanja tveganj, ki jih je za zmanjšanje negotovosti in zagotavljanje zanesljivosti podatkov vzpostavil regulirani subjekt / upravljavec / organizacija, ter oceni njihovo ustreznost.

Načrt preverjanja

Načrt preverjanja je pripravljen na podlagi informacij in tveganj, pridobljenih v strateški analizi in analizi tveganja. Vsebuje program preverjanja, program preskušanja in načrt vzorčenja podatkov.

Izvedba preverjanja

Preverjanje se izvaja skladno z načrtom preverjanja in upoštevanjem posebnosti posameznega programa preverjanja. Preverja se točnost dokumentacije, izjave o skladnosti, ustreznost izvajanja načrta monitoringa ter popolnost in verodostojnost sporočenih podatkov ob upoštevanju nihanj, trendov, vrzeli, nepričakovanih podatkov in odstopanj. Podatki, pomembni za poročila o emisijah toplogrednih plinov, se spremljajo do primarnih podatkov, križno preverjajo, in, kjer je smiselno, izvedejo tudi ponovni preračuni. Pri tem se upoštevajo meje organizacije, reguliranega subjekta oz. naprave, popolnost tokov in virov emisij ter skladnost med primarnimi in sporočenimi podatki.

Dejavnosti preverjanja se opravljajo na lokaciji naprave z možnostjo oddaljenega preverjanja (samo programa ogljičnega odtisa in F-plini). V tem primeru naročnik na primeren in dogovorjen način posreduje zahtevano dokumentacijo. Pri obiskih se predvsem preveri meje in popolnost tokov vira in virov emisij, delovanje merilnih naprav in v razgovorih ugotovi način, doslednost, skladnost zbiranja in obdelave podatkov.

Med preverjanjem preveritelj oceni, da poročilo reguliranega subjekta / upravljalca izpolnjuje zahteve navedene v uredbah in da je reguliran subjekt / upravljalec ravnal v skladu z zahtevami dovoljenja za emisije toplogrednih plinov in načrta spremljanja, ki ga je odobril pristojni organ.

Odprava napačnih navedb, neskladnosti ali neizpolnjevanja

Če preveritelj med preverjanjem ugotovi napačne navedbe, neskladnosti ali neizpolnjevanje veljavnih uredb oz. standardov o tem obvesti naročnika in zahteva ustrezne popravke. Preveritelj dokumentira in označi odpravljene napačne navedbe, neskladnosti in neizpolnjevanje, ki jih je naročnik odpravil med preverjanjem. Preveritelj oceni, ali morebitne neodpravljene napačne navedbe bistveno vplivajo na sporočene skupne podatke o emisijah. Pri ocenjevanju pomembnosti preveritelj upošteva resnost in vrsto napačne navedbe ter okoliščine.

Poročilo in mnenje o preverjanju

Na podlagi informacij, zbranih med preverjanjem, se izda poročilo o preverjanju. Poročilo o preverjanju vsebuje ugotovitve o ustreznosti oz. razlogih za neustreznost poročila in je skladno z veljavnimi uredbami in standardi. Kot ustrezno je poročilo ocenjeno samo, če ne vsebuje bistveno napačnih navedb. Pred izdajo poročila o preverjanju poročilo pregleda neodvisni pregledovalec. Poročilo o preverjanju posredujemo do predhodno dogovorjenega datuma oz. skladno z zahtevami uredb.

Mnenje preveritelja vsebuje oceno stopnje resničnosti, pravilnosti in natančnosti vsebin poročila ter je lahko: pozitivno (brez neodpravljenih bistveno napačnih navedb ali neskladnosti), pozitivno s komentarjem (z nebistvenimi neodpravljenimi napačnimi navedbami, neskladnostmi ali priporočili) ali negativno (z bistvenimi neodpravljenimi napačnimi navedbami ali neskladnostmi).

Preveritelj na podlagi zbranih dokazov pripravi neodvisno mnenje, s katerim dovolj zanesljivo potrdi, ali poročilo ne vsebuje bistveno napačnih navedb ali neskladnosti. Mnenje temelji izključno na rezultatih izvedenega postopka preverjanja ali validacije in se poda tudi v primeru pomanjkljivih ali neskladnih informacij.

Če obstaja utemeljen sum na bistvene neodpravljene neskladnosti ali če preverjanja ni mogoče zaključiti z zadostnimi dokazili, SIQ lahko izda negativno mnenje; v primeru prekinitve postopka ali posebnih dogovorjenih aktivnosti mnenje praviloma ni izdano.

Naročnik je dolžan obvestiti preveritelja o vseh dejstvih, ki bi lahko vplivala na veljavnost izdanega mnenja.

Overitev vnosa podatkov o emisijah (EU ETS)

Pooblaščen zastopnik SIQ po pozivu reguliranega subjekta/upravljalca overi pravilnost vnosa podatkov v registru emisijskih kuponov.

Postopek izdaje revidiranega poročila o preverjanju

Če se po izdaji poročila ugotovijo dejstva, ki bi lahko vplivala na zaključke in izjavo o mnenju preveritelja, preveritelj o tem čim prej obvesti naročnika, ter sprejme ustrezne ukrepe za odpravo nepravilnosti.

V primeru, da je zaradi novo ugotovljenih dejstev treba revidirati poročilo o preverjanju, se v poročilu jasno opredeli razloge za ponovno izdajo poročila.

Dostop akreditacijskega organa

Naročnik mora akreditacijskemu organu, pri katerih je akreditiran SIQ, ali njihovim predstavnikom v zahtevanem obsegu omogočiti dostop do kateregakoli dela procesa preverjanja z namenom, da se potrdi skladnost procesa preverjanja s strani SIQ.

Pritožbe in prizivi

Naročnik se lahko pritoži zaradi neustreznega dela ali vloži priziv na odločitev preveritelja. Pritožbe se rešujejo v skladu z dokumentiranim postopkom GHG VN017 – Reševanje pritožb v organu za preverjanje poročil o emisijah toplogrednih plinov (TGP), ki je objavljen na spletnih straneh SIQ. Prizive zoper odločitve preveritelja se obravnavajo v skladu z dokumentiranim postopkom CR105S_E – Pravilnik o prizivih, ki je objavljen na spletnih straneh SIQ. Prizive na prvi stopnji obravnava prizivna komisija validacijskega in verifikacijskega organa.

Neodvisnost in nepristranskost

Verifikacijski in validacijski organ SIQ deluje neodvisno, nepristransko in strokovno ter zagotavlja objektivno presojo okoljskih informacij glede na program preverjanja, preprečevanje konfliktov interesov, ločenost preverjanja od kakršnih koli svetovalnih ali pripravljalnih dejavnosti. Naročnik sprejema, da verifikacijski in validacijski organ ne sodeluje pri pripravi metodologije, izračunih ali poročilih, ki so predmet preverjanja.

Finančni pogoji, prekinitve preverjanja

Storitev preverjanja se obračuna v skladu s pogodbo oz. ponudbo, in sicer po opravljenem preverjanju.

Dodatni stroški lahko nastanejo zaradi: nepopolnosti ali nepravočasnih podatkov, razširitve obsega ali večje kompleksnosti kot prvotno predvidene, dodatnih pregledov oz. ponovnih preverjanj zaradi ugotovljenih napačnih navedb ali neskladnosti ali napak. Dodatno delo se predhodno uskladi z naročnikom.

SIQ lahko preverjanje prekine ali zavrne, če naročnik ne izpolnjuje svojih obveznosti, ne zagotovi dostopa do informacij in podatkov za preverjanje ali bi bilo ogroženo izpolnjevanje zahtev akreditacije oz. zakonodaje.